

Gräs att känna igen direkt

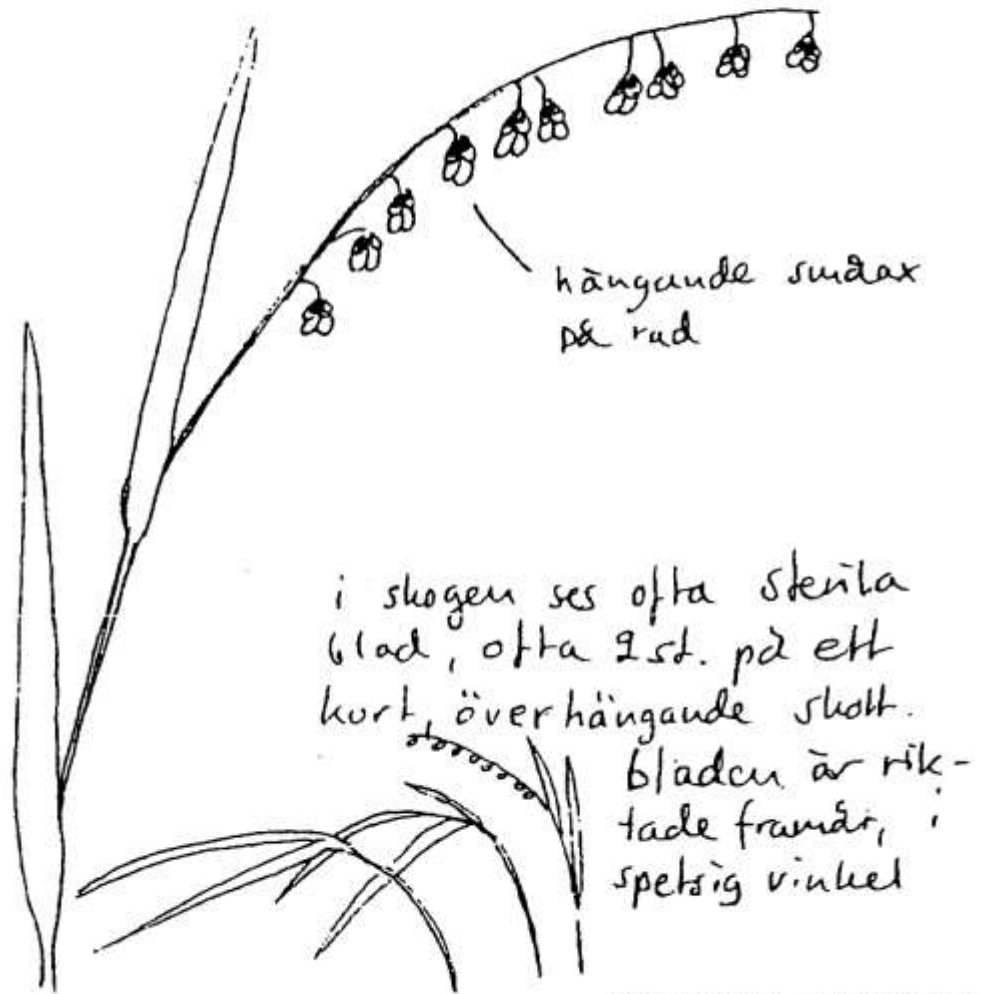
Bergslok, *Melica nutans*

- Småax tvåblommiga, mellan blommorna ett klubblikt rudiment. Inget borst, bladslidor hela.
- Vippa smal, ensidig, småax lutande. Skärmfjäll rödbruna, i spetsen rundade. Lundar, bergrötter. Slidöppning utan udd. Känns ofta omedelbart igen. Nickande strån med hängande småax på rad. "Gräsens liljekonvalj". Skottbladen riktade framåt i spetsig vinkel.

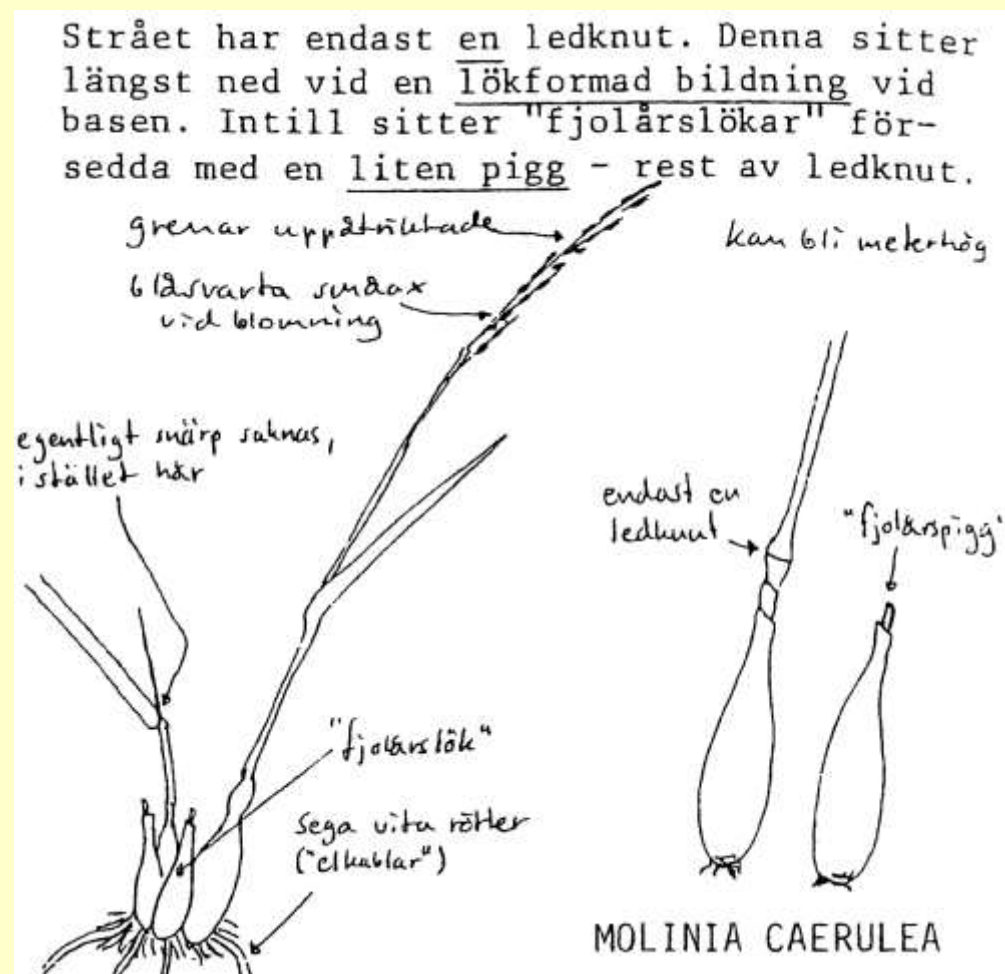
Nickande strå med hängande småax på rad. "gräsens liljekonvalj"

MELICA NUTANS

Blåtåtel, *Molinia coerulea*

- Snärp en krans av korta hår. Småax flerblommiga, borstlösa. Ytterblomfjäll trindryggade, uppåt jämnt avsmalnande.
- Strå med endast en ledknut, sittande nära basen. Blad breda, med långa, glesa hår. Vippa smal, gles, oftast svartviolett. Uppåtriktade vippgrenar. Mager, fuktig ängsmark, stränder. Intill strået sitter "fjolårslökar" försedda med en liten pigg – rester av ledknuten. Sega, vita rötter, "elkablar".

66. BLÁTÁTEL, *MOLINIA COERULEA* (L.) Moench

Engelskt rajgräs, *Lolium perenne*

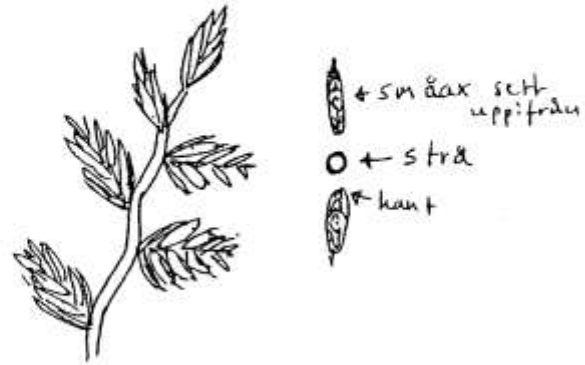

- Småax kantställda med (oftast) ett enda utåtvänt skärmfjäll. 6 – 8 blommor i småaxet.
- Flerårig. Bladskott vid basen. Snärp mycket kort. Skärmfjällets spets når inte upp i jämnhöjd med småaxets topp. Ytterblomfjäll utan borst. Unga blad hopvikta. Vägkanter, gräsvallar, odlas ofta, även i gräsmattor.

Varje småax vridet på så sätt att småaxets kant är vänt mot strået. (Detta får axet att se tillplattat ut).

LOLIUM

Småax med 6-8 blommor, utan, eller med mycket kort borst. Gräsmattsgräs, kan sprida sig och kvarstår ofta.

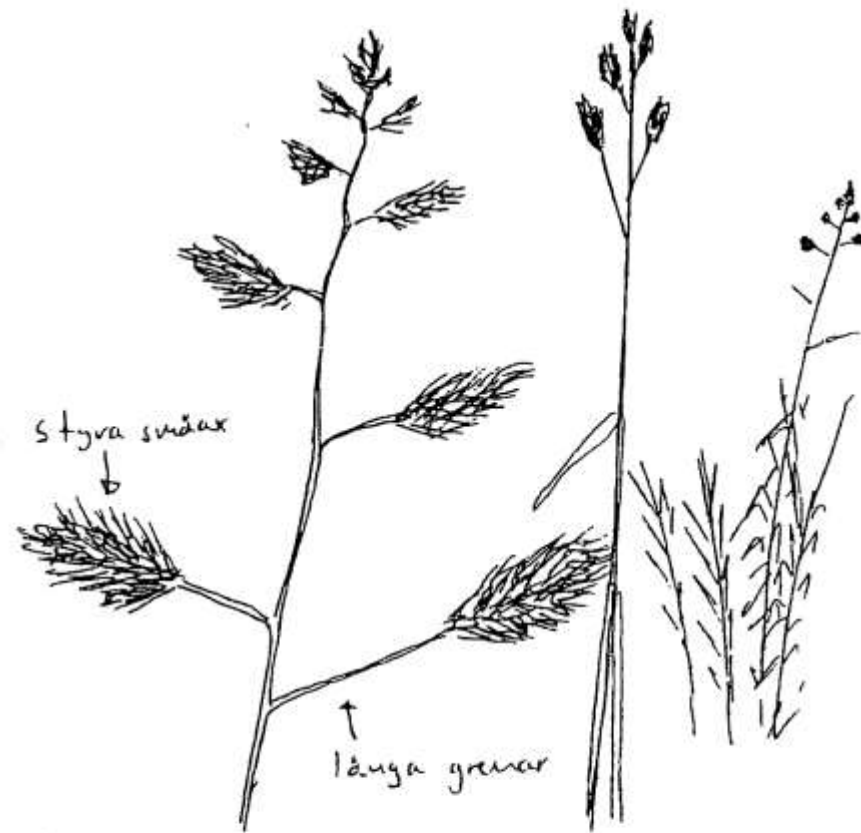
LOLIUM PERENNE

Hundäxing, *Dactylis glomerata*

- Småax flerblommiga med skarpt kölade fjäll, i flera täta gytringar, ensidigt vända.
- Grov, bladslidor platta, ytterblomfjäll vanligen med hårig yta. Nedersta vippgrenen står ut i nästan rät vinkel mot strået. Både ursprungligt vild och odlad.

Kraftigt gräs med nedersta vippgrenar
mycket långa och utstående länge.

DACTYLIS GLOMERATA

87. HUNDÄXING, *DACTYLIS GLOMERATA* L.

Darrgräs, *Briza media*

- Småax mångblommiga, borstlösa, med båtlika fjäll. Ganska lätt att känna igen.
- Medelstor, småax hjärtlikt rundade, vippgrenar långa, hårfina. Gräsmark. Kalkgynnad?

85. DARRGRÄS, BRIZA MEDIA L.

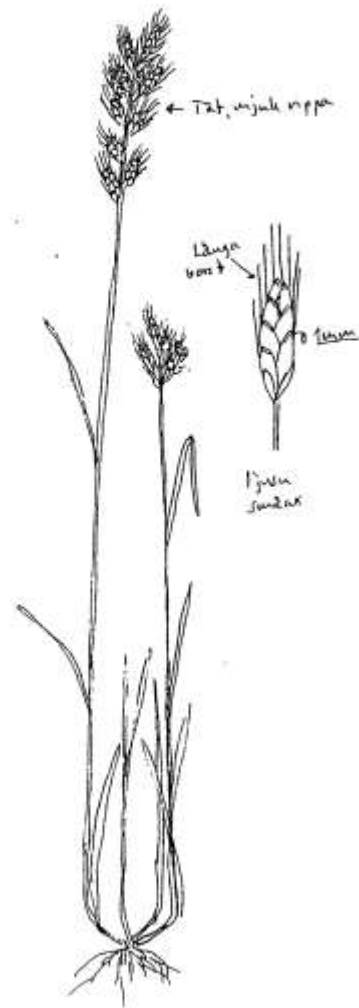
Luddlosta, *Bromus hordeaceus*

- Släktet *Bromus*: Ettåriga, småax i vippa, flerblommiga med små skärmfjäll. Ytterblomfjäll oftast med borst nära spetsen. Vippaxel trind eller plattad. Bladslidorna bildar i nedre delen ett slutet rör.
- Luddlosta: Nedersta bladslidan hårig av mycket täta, veka hår. Vippa högst 15 cm lång, efter blomningen hopdragen. Borst fäst högst 1,5 mm från ytterblomfjällets spets. Ytterblomfjäll med jämn kant, oftast minst 7 mm långa. De är nästan hinnlika med slutligen upphöjda nerver, samt oftast håriga. Backar, berghällar, odlade ställen. Stråna mycket variabla till storlek och antalet småax.
- Dessutom en del underarter/varieteter.

Tät, mjuk vipa. Ståndar-
knapp ca 1 mm lång. Ljusa
småax.

Mycket mjuk och go' att
ta i !

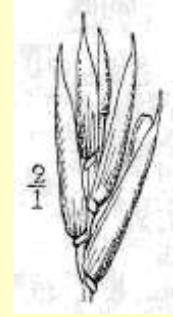
Lundelm, *Elymus caninus*

- För släktet *Elymus*: Tuvade. Småax i 2-sidigt ax. Flerblommiga, med ena plattsidan mot strået.
- Lundelm: Blad på båda sidor sträva. Kort snärp. Ganska tätt hårig på stråets leder och ganska glest hårig på bladen. Ax vanligen slakt lutande. Borst längre än småaxen, ofta vågiga (sällan borstlös, jämför specialaren klarälvselm!). Lundar, havsstränder, rasmårk.
- Flera olika synonymer, bl.a. *Roegneria canina* och *Agropyron caninum*.

Kvickrot, *Elytrigia repens*

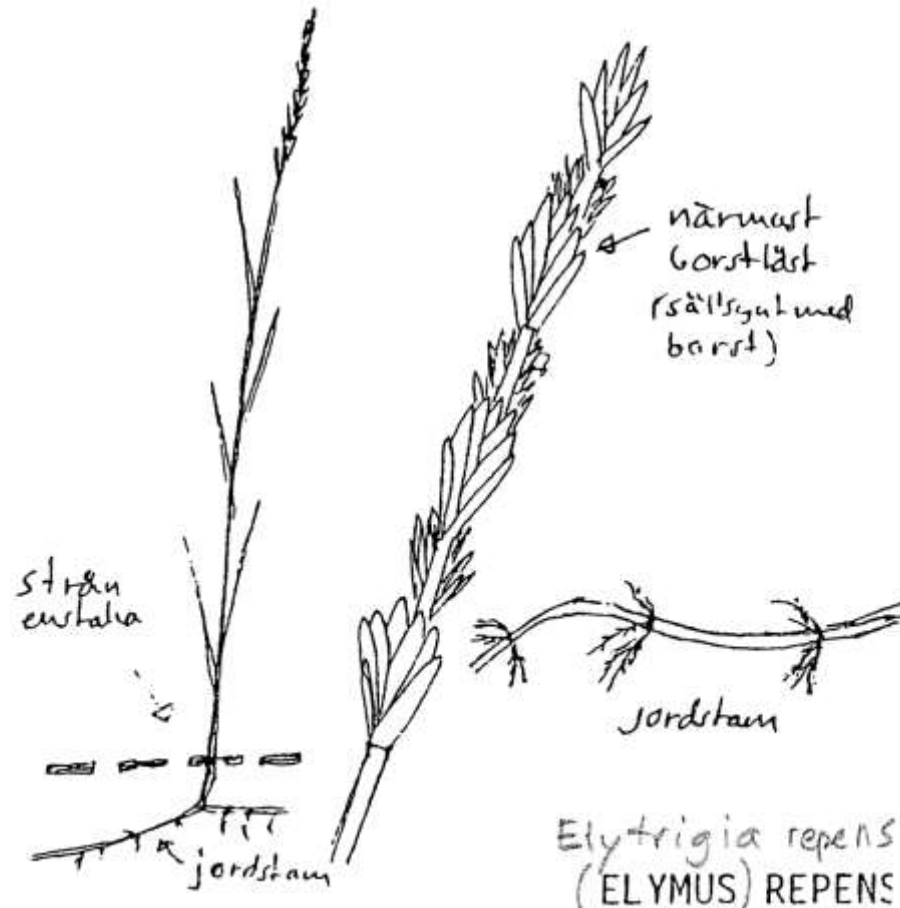
- Släktet: Med jordstam, småax i 2-sidigt ax med ena plattsidan mot axfästet.
- Jordstam och basalskott långt krypande, vita. Plantan grön eller blå- eller grågrön. Blad med sträv översida. Snärpet mycket kort. Varierande hårighet. Borst kortare än småaxet eller saknas. Havsstränder, odlade ställen, snår. Besvärligt ogräs.
- Flera synonymer, bl.a. *Agropyron repens*.

1) Strån enstaka, uppstigande från långa jordstammar. Småax utan, eller med kort borst.

(Att stråna verkligen är enstaka, kanske betvivlas av de trädgårdsägare som kämpar mot kvickroten... dessa torde dock känna till jordstammarnas utseende, om de inte gör det är de illa ute)

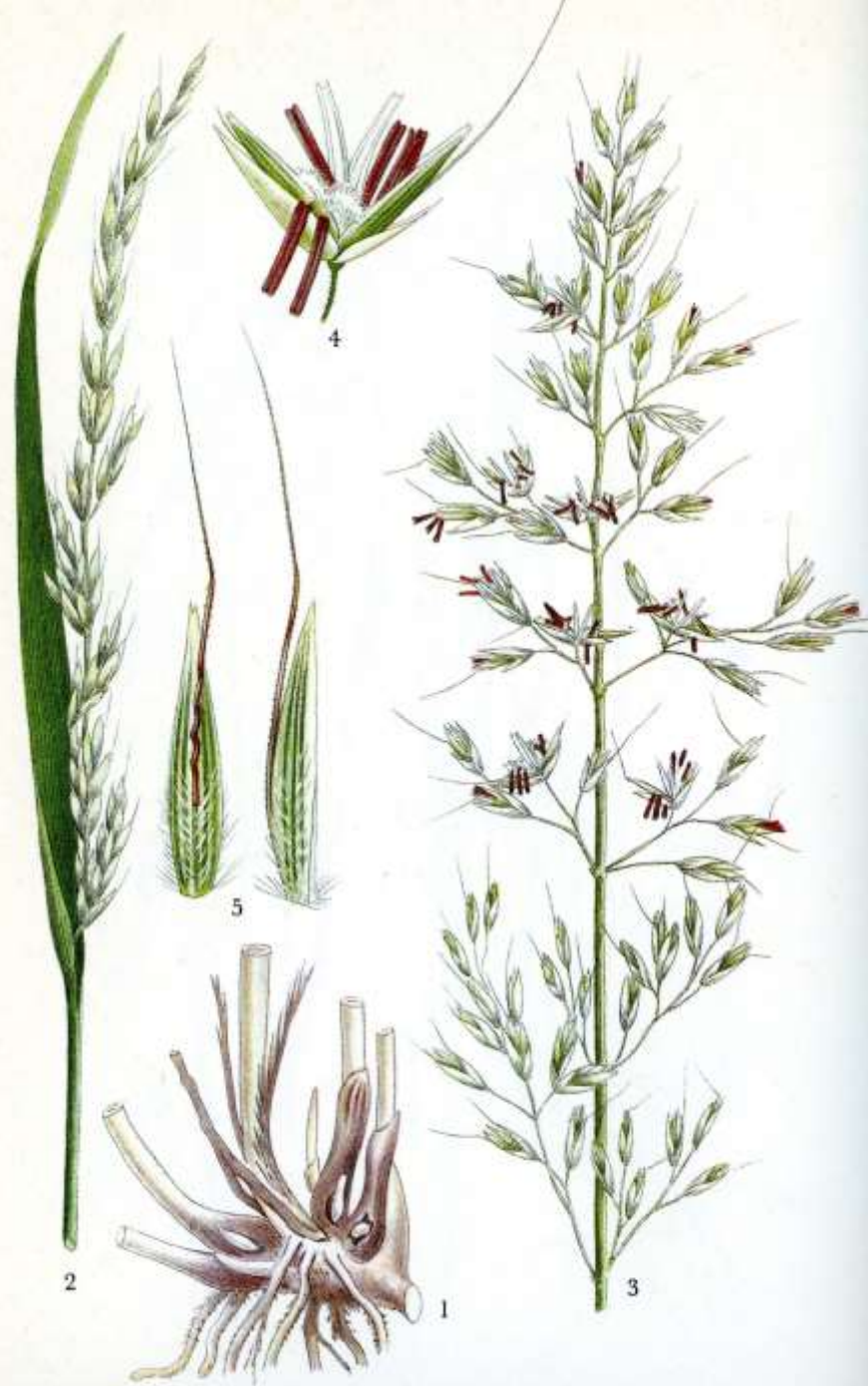
Knylhavre, *Arrhenatherum elatius*

- Småax tämligen stora, 2-blommiga med 1-2 borst. Räknades förr in i *Avena*.
- Högväxt, vippa smal, småax med 2 blommor, den nedre hanlig, den övre tvåkönad, med eller utan borst. Kort, något fransat snärp. På bladskivans undersida en "köl", som fortsätter ned på slidan. Kan blomma långt fram på hösten. Gräsmark, havsstränder, vägkanter.

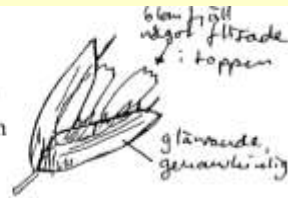

90. KNYLHAVRE, *ARRHENATHERUM ELATIUS* (L.) M.&K.

Tuvtåtel, *Deschampsia cespitosa*

- Släktet: Småax vanligen tvåblommiga med borst, skärmfjäll ungefär likstora.
- Vanligen högväxt. Stora fasta tuvor av mörkgröna blad. Blad mer eller mindre platta, smala, styva, ovan mycket sträva, med skärande kanter. Dessutom på översidan 5 – 7 längsgående vassa åsar. Vippa mycket yvig med sträva grenar. Småax brokiga av violett och gult. Borst knappt utskjutande. Fuktig gräsmark.
- Tycks gynnas i konkurrens med andra gräs av bete och kreaturstramp.

Småaxens tomfjäll och blomfjäll genomskinliga, något flisade i toppen. Två borst (kan vara korta). (Detta släkte dominerar överlägset bland de tvåblommiga vippgräsen, och känns lätt igen på de glänsande, tunna, genomskinliga småaxen.)

DESCHAMPSIA > H

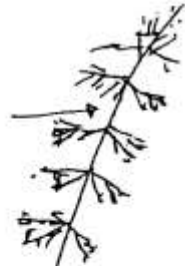

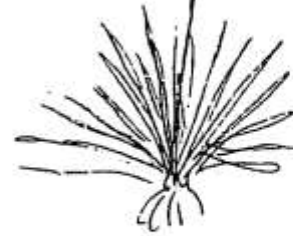
2) Vippra med tydlig centralaxel, varifrån grenar utgår. Blad mycket varierande (se underarterna) men oftast platta.

Mycket allmänt gräs med olika raser, ofta (utom glauca) ansedda som arter. Vid länets kust uppträder dock övergångar cespitosa/bottnica ytterst allmänt.

Vippra med tydlig
centralaxel,
övrigt varierande,
se underarterna!

oftast
högriser

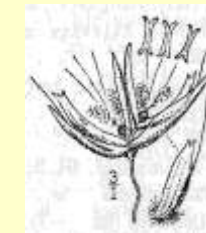

Gildar fasta,
tåta tuvor

underarter nedan

DESCHAMPSIA CESPITOSA

Kruståtel, *Avenella flexuosa*

- Medelstort gräs, borst långt utskjutande, blad trådsmala, glatta, vippa yvig, småax vanligen vit- och rödbrokiga, krusiga vippgrenar. Ingen tydlig huvudaxel i vippan. Skogar, berg, backar. Rödbruna blommande skott på hyggen!
- Alltså smala glatta blad, fårsvingel har sträva blad!

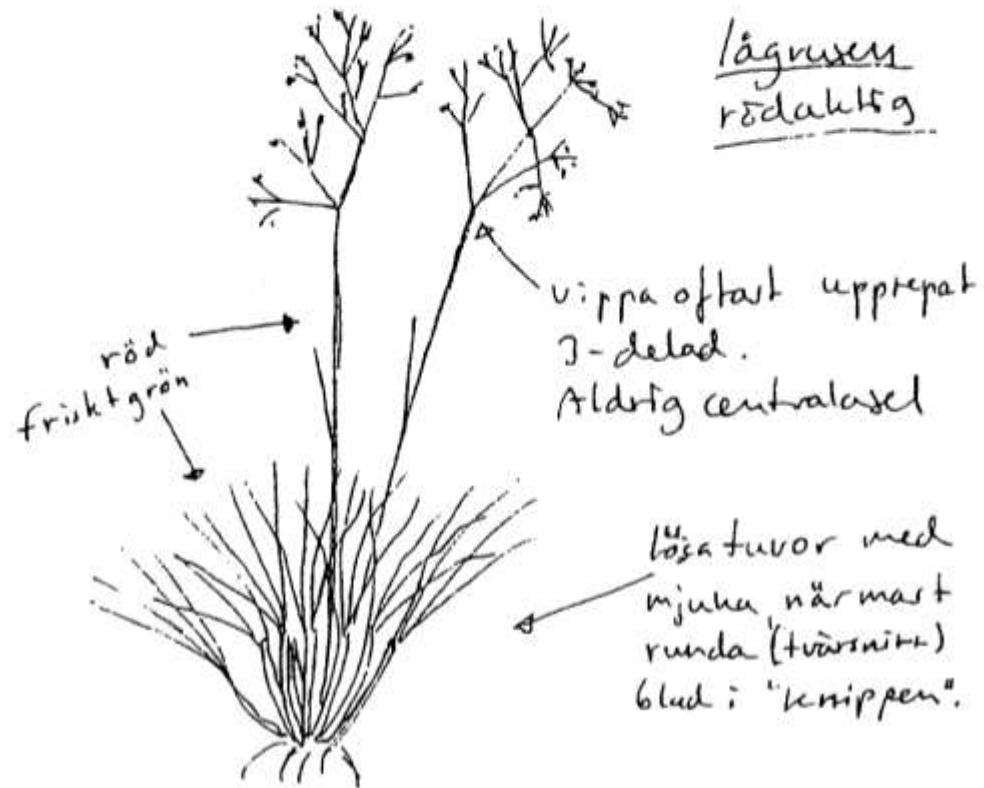

1) Vippa utan tydlig centralaxel, utan i stället upprepat tregrenad (oregelbundenheter finns). Blad mycket fina, mjuka och runda i tvärsnitt.

Ett av våra allmännaste gräs, dominerar helt på hyggesmarker, men ses även steril i skogsmark. (lär dig de typiska, friskt gröna, trådlika bladen i lösa tuvor !!)

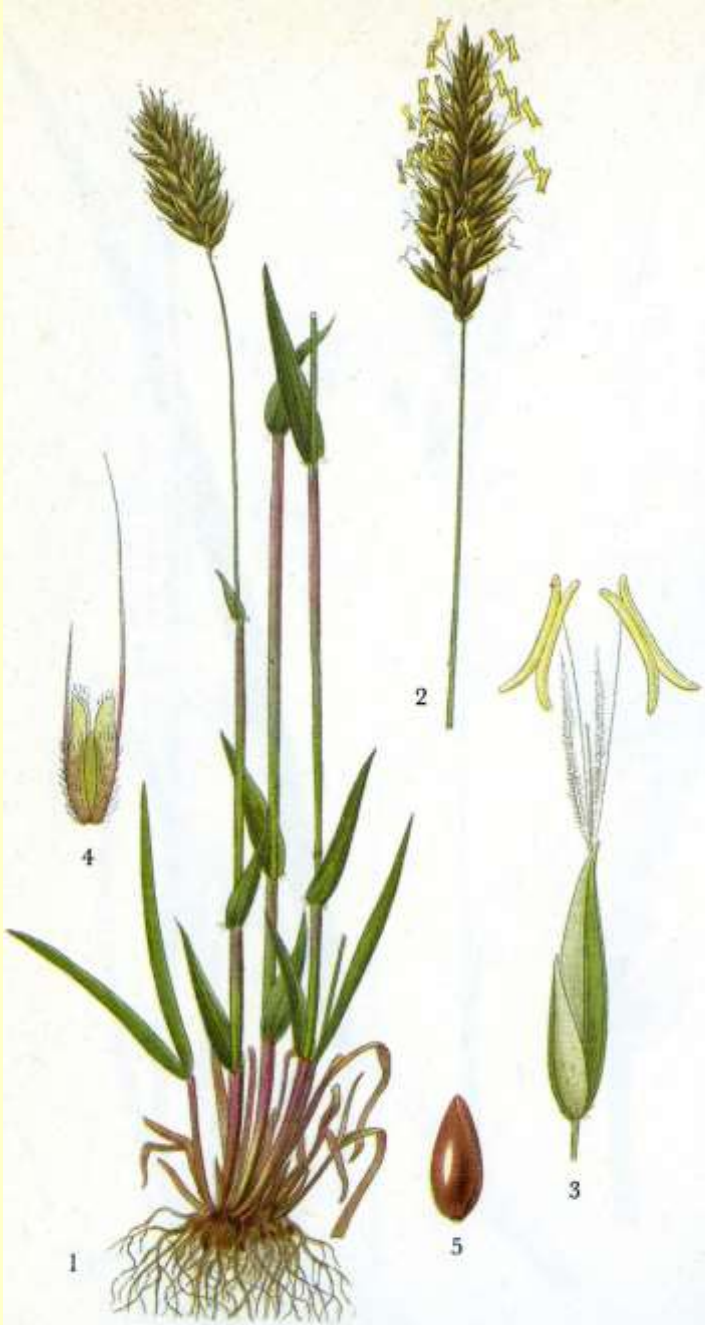

Sydvårbrodd, *Anthoxanthum odoratum*

- Släktet: Småax 1-blommiga, nästan trinda. I axlik vippa, med något utskjutande, hårfint borst. Ståndare 2.
- Sydvårbrodd: Vippa mörkgrön, slutligen gulglänsande, småax och axskäft håriga. Gräsmark, backar, berghällar. Blommar tidigt, men syns hela säsongen.
- Obs.! Den vårbrodd som finns i fjällen räknas nu som arten **nordvårbrodd**, *A. nipponicum*.

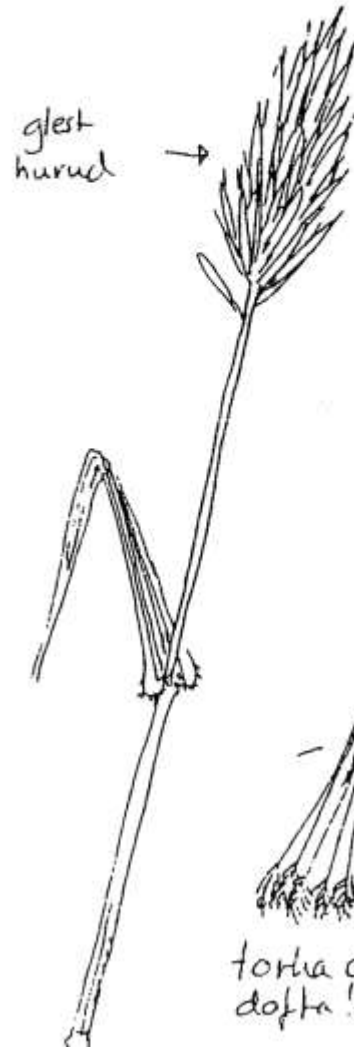

104. VÅRBRODD, ANTHOXANTHUM ODORATUM L.

3) Avlångt huvudlik blomsamling, med glesa, långa, glänsande småax med en blomma och kort borst. Blommar tidigt. (Luktar kumarin efter torkning, särskilt basen)

Ibland erkänns en särskild ras, med mer eller mindre kala småax (tomfjäll), i stället för tätt långhåriga. Denna finns i hela länet, men är dominerande i fjällen. Kan möjligen separeras som ssp. alpinum.

Numera en egen art, nordvårbrodd

Rörflen, *Phalaris arundinacea*

- Släktet: Småax enblommiga, starkt kölade, gyttrade, borstlösa. Oftast vitaktiga med gröna nerver.
- Rörflen: Mycket högväxt. Småaxens gyttringar ensidiga i vippa. Stränder, diken. Långt snärp (sätt att skilja från bl.a. vass).
- Odlad variant: *P. Arundinacea* 'Picta', randgräs, med vitrandiga blad.

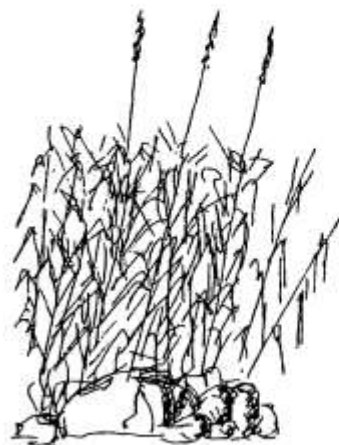

102. RÖRFLEN, PHALARIS ARUNDINACEA L.

Kraftigt gräs i ruggar. Nedersta vippgrenar korta och utstående vid blomning.

Mjuka småax, oftast ljusa.

Rikkludig

mjuka småax

korta grenar

PHALARIS ARUNDINACEA

Vass, bladvass, *Phragmites australis*

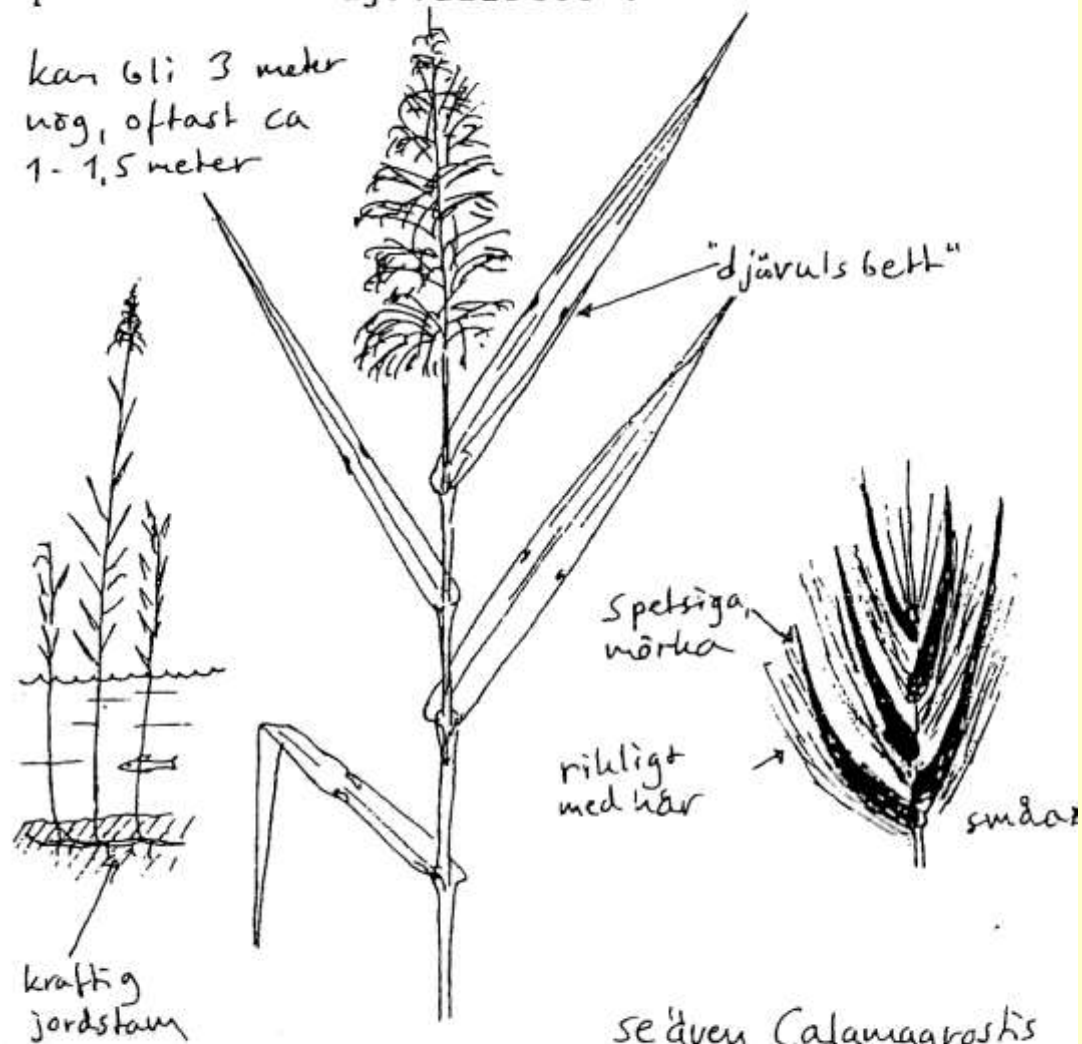
- Småax flerblommiga utan borst, med långa hår, skärmfjäll korta. Snärp ersatt av en krans med hår.
- Blad breda, långspetsade, med skärande kant. Vippa mörkbrun, slutligen silverglänsande. Blommar sent på säsongen. Helst i vatten. Sveriges största gräs, ända till 5 m högt. Typiskt är buckliga märken mitt på bladen – ”djävulsbett”. Kraftig jordstam. Mycket spetsiga blomfjäll.
- Äldre synonym: *Phr. communis*.

Högt, kraftigt gräs med mörka flerblommiga småax med rikligt med hår och mycket spetsiga blomfjäll. Typiska buckliga märken mitt på bladen - "djävulsbett".

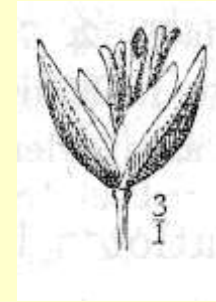
kan bli 3 meter
nög, oftast ca
1-1,5 meter

se även Calamagrostis
(tabell E)

PHRAGMITES AUSTRALIS

Hässlebrodd, *Milium effusum*

- Småax enblommiga utan borst. Ytterblomfjäll rundtrubbigt, glänsande.
- Högväxt. Mycket bredbladig. Vippa oftast blekgrön, mycket lång, med slutligen nedböjda grenar. Lundar, mullrik skog. Hängande vippgrenar med risgrynlika enblommiga småax. Blad helt släta. Doftar kumarin vid gnuggning. Långt snärp.

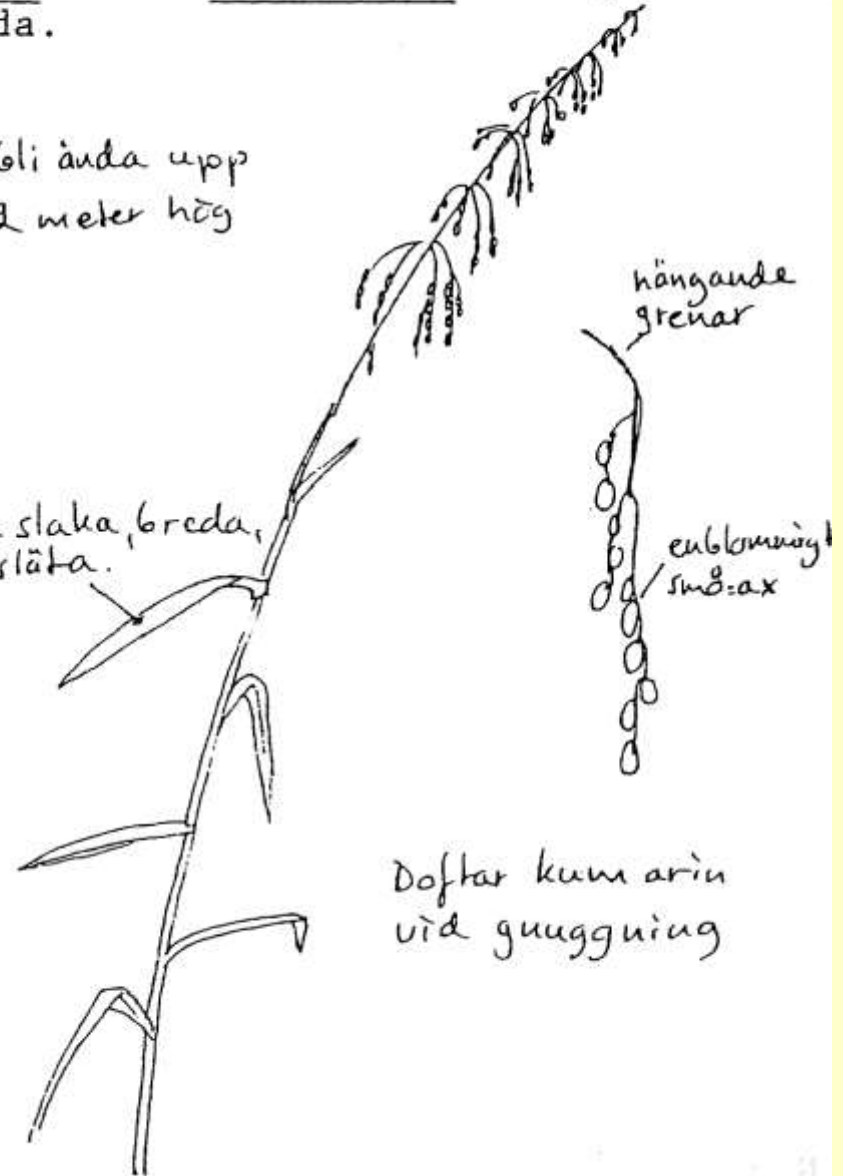

105. HÄSLEBRODD, MILIUM EFFUSUM L.

Högt gräs, oftast blekt, med hängande grenar med risgrynslika enblommiga småax. Blad helt släta och mycket breda.

kan bli ända upp till 2 meter hög

Blad släta, breda, helt släta.

Doftar kumarin vid gnuggning

MILIUM EFFUSUM

Stagg, *Nardus stricta*

- Småax utan skärmfjäll, borstbärande, i ensidigt ax. Märke 1.
- Tämligen lågväxt. Tätt tuvad. Styv med borstfina, utåtböjda blad. Efter blomningen sticker resterna av småaxen ut som små taggar från strået. Mager, fuktig gräsmark.

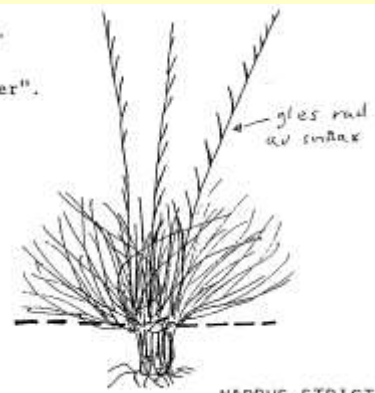
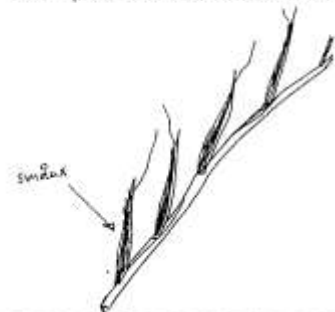

69. STAGG, NARDUS STRICTA L.

2

1) En lång rad av småax som vänder åt samma håll.
 Karakteristisk främst genom sina kompakta tuvor
 av trista, till synes livlösa blad. "Trollfrisyrer".

NARDUS STRICTA

